

Kalevi Suominen

* 20.7.1940 † 4.3.2024

Helsingin yliopiston matematiikan professori Kalevi Suominen kuoli Helsingissä 4.3.2024, toiveensa mukaisesti kotonaan. Hän oli syntynyt Helsingissä 20.7.1940.

Suominen suoritti ylioppilastutkinnon Porin suomalaisessa yhteislyseossa vuonna 1958 ja alkoi sen jälkeen opiskella Helsingin yliopistossa. Aloitus oli todella ripeä, sillä hän suoritti jo ensimmäisen lukuvuoden aikana legendaarisen vaikean ”ison integraalin” eli matematiikan opintojen loppuvaiheeseen kuuluvan kurssin arvostamalla 3/3. Muutkin opinnot etenivät nopeasti ja vuonna 1967 hän väitteli tohtoriksi kvasikonformikuvausten teoriasta, joka tuolloin oli noussut suomalaisen matematiikan tutkimuksen painopistealaksi. Väitöskirjan ohjaajina olivat professorit Olli Lehto ja Kalle Virtanen, jotka olivat julkaisseet alan perusteoksen *Quasikonforme Abbildungen*. Esipuheessaan tekijät kiittivät Suomista käsikirjoituksen tarkastamisesta ja arvokkaista kommentteista.

Monistojen välisiä kvasikonformikuvauksia Suominen käsittelee myös myöhemmissä tutkimuksissaan. Tutkijana hän oli kuitenkin oman tiensä kulkija ja julkaisi tutkimuksia algebrallisen geometrian, topologian, kategorioteorian ja lukuteorian aloilta, jotka olivat Suomessa varsin tunte-

mattomia. Yhteistyössä hänen kanssaan oli muun muassa Fieldsin mitalin saanut matemaatikko David Mumford, jonka kanssa hän kirjoitti algebrallisen geometrian piiriin kuuluvan teoksen *Introduction to the theory of moduli*. Hänen tunnetuimpia julkaisujaan on *Localization of sheaves and Cousin complexes*, joka julkaistiin *Acta Mathematica* vuonna 1973. Elliptisten käyrien ja Fermat’n probleeman yhteydestä hänellä oli useita julkaisuja. Suominen seurasi valppaana matematiikan uusia kehitystrendejä, mikä näkyy hänen tutkimuksistaan ja heijastui myös hänen seminaareissaan, joissa hän käsittelee mm. ranskalaisten bourbakistien uusimpia ideoita.

Vuonna 1970 Suominen nimitettiin Helsingin yliopiston matematiikan apulaisprofessoriksi, mikä titteli muuttui vuonna 1998 professoriksi. Tätä ennen hän oli hoitanut viransijaisena useita täysisiä professuureja. Suominen työskenteli myös vieraillevana professorina Tanskassa ja Ruotsissa. Hän toimi myös pohjoismaiden yhteisen julkaisufoorumien *Mathematica Scandinavica* toimittajana ja monet kirjoittajat muistelevat hyvällä hänen naulan kantaan osuneita kommenttejaan.

Kalevi Suominen oli vaatimatton ja toverillinen. Hänen opiskelijansa ja työto-

verinsa ihastelivat hänen mutkatonta ja tasa-arvoista suhtautumistaan nuorempiinsa. Jatko-opiskelijansa hän kutsui kotiinsa vierailuille ja osallistui myös heidän perhetapahtumiinsa. Kahvipöytäväitelyissä Kalevi saattoi yllättää tiedoillaan mitä erilaisimmilta aloilta, mutta hän ei koskaan pyrkinyt tyräämään keskustelukumppaneitaan, vaan lavensi sävyisällä tavallaan heidän yleissivistystään. Hänen jatko-opiskelijansa hyötyivät myös hänen monipuolisuudestaan, sillä hän pystyi ohjaamaan väitöskirjatöitä niin algebrallisen geometrian, algebrallisen topologian, kategoriateorian kuin lukuteorian aloilta.

Ansioistaan Suominen palkittiin monin tavoin. Hän sai Anders Donnerin palkinnon vuonna 1961 ja Aug. Ramsayn palkinnon vuonna 1969. Suomalaisen Tie-

deakatemian jäseneksi hänet valittiin harvinaisen nuorena vuonna 1973. Vuonna 1993 hänelle myönnettiin Suomen Leijonan ritarikunnan ensimmäisen luokan ritarimerkki.

Vaikka Suomen matemaattiset tutkimukset ovat suurelle yleisölle vaikeasti avautuvia, oli hän koko uransa aikana kiinnostunut matematiikan sovelluksista ja erityisesti tietokoneiden käytöstä. Eläkeharastuksena hän kehitti kansainvälisen verkko-yhteisön kanssa symbolisen laskennan avoimen koodin kirjaston nimeltään SymPy.

Kalevin perhesiteiden vahvuudesta kerrotaan, että hän menehtyi vain pari kuukautta rakkaan Pirkko-vaimonsa kuoleman jälkeen. Häntä kaipaamaan jäivät lapset Laura, Risto, Liisa ja Markku perheineen.

Kaj Malm ja Olli Martio